

Advies Lokaal Programma Het Hogeland

De gemeente Het Hogeland heeft op 5 oktober 2020 haar lokaal programma ingediend. Dit programma is op 29 oktober jl. getoetst aan het Programmakader door de onafhankelijke beoordelingscommissie. De conclusie van de beoordelingscommissie luidt dat het programma van Het Hogeland voldoet aan het Programmakader. De commissie adviseert het bestuur dan ook het programma van Het Hogeland goed te keuren.

Motivatie

De commissie is van mening dat het programma van de gemeente Het Hogeland goed doordacht en richtinggevend is. De uitdagingen van de gemeente worden helder geschetst en op basis daarvan worden keuzes gemaakt. De commissie heeft waardering voor het feit dat de gemeente zichzelf echt probeert te kennen en die kennis gebruikt om vervolgens eerlijke en realistische afwegingen te maken. Er wordt niet om de hete brij heen gedraaid. De gemeente erkent dat zij niet alles weet en houdt ruimte om flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Toch is Het Hogeland erin geslaagd een kaderstellend programma aan de commissie voor te leggen. Er is bij de commissie ook erkenning voor de complexe problematiek waar de gemeente Het Hogeland mee te maken heeft. Het is een gemeente met enerzijds veel platteland en anderzijds zware (energie)industrie, hetgeen een spannende combinatie is. In de ogen van de commissie wordt hier in het programma goed mee om gegaan en worden de juiste accenten gelegd. Daarbij is er aandacht voor perspectief voor toekomstige generaties. Al met al, is de commissie positief over dit programma en oordeelt zij dat dit programma goede houvast geeft voor de uitvoering.

Punten van aandacht

De commissie is positief over dit programma. Tegelijkertijd heeft de commissie nog een aantal punten geïdentificeerd, waarop het programma nog verder versterkt kan worden. Deze punten wil de commissie graag meegeven als punten van aandacht in de verdere uitwerking.

Allereerst begrijpt de commissie dat de gemeente Het Hogeland een zekere flexibiliteit in haar programma heeft ingebouwd. Dit maakt het mogelijk om voortschrijdend inzicht in het programma te verwerken en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Het programma is richtinggevend, maar de commissie vindt tegelijkertijd dat er op sommige vlakken scherpere keuzes gemaakt hadden kunnen worden. Het werd de commissie niet geheel duidelijk wanneer dit programma nu een succes is. Met andere woorden: wanneer is de gemeente Het Hogeland tevreden met de resultaten? Dit kan nog wat scherper verwoord worden. Wees flexibel in de route, maar robuust in de bestemming. Dat is wat de commissie graag als aandachtspunt aan de gemeente mee wil geven.

Ten tweede zou een doelgroepbenadering een nadere impuls kunnen geven aan het programma. Maak heel helder welke interventies effect hebben op welke doelgroep en maak ook keuzes in de doelgroepen waar je met name op in wil zetten. Demografische ontwikkelingen als vergrijzing en krimp maken dit type keuzes extra relevant. Door middel van een heldere doelgroepbenadering kan het richtinggevende karakter van het programma versterkt worden en wordt de impact vergroot. De commissie is van mening dat het meerwaarde voor het programma heeft om hier aandacht aan te geven.

Het derde aandachtspunt betreft samenhang. De commissie constateert dat de problematiek in Het Hogeland niet wezenlijk verschilt van de uitdagingen waar andere gemeenten in de provincie voor staan. Dat roept de vraag hoe je onderling succesvol kennis en ervaringen gaat uitwisselen en op welke wijze je best practices kan opschalen. Deze vraag kan steviger geadresseerd worden in de actualisatie van het programma en in de afzonderlijke projectaanvragen. In het verlengde van dit punt wil de commissie de gemeente Het Hogeland graag meegeven goed oog te houden voor goede regie en benodigde capaciteit.

De uitdagingen én ambities zijn stevig en de gemeente dient daarom goed te doordenken wat op gemeentelijk niveau moet worden opgepakt en wat regionaal dan wel provinciaal. Het organiseren van interventies op het juiste schaalniveau is daarmee het vierde aandachtspunt dat de commissie graag mee wil geven.

Ook wil de commissie graag extra aandacht vragen voor de randvoorwaarde proportionaliteit en dan in het bijzonder de plus die met middelen van Nationaal Programma Groningen gerealiseerd dient te worden. Hiervan verwacht de commissie dat dit in de uitwerking van de projecten zeer prominent de aandacht krijgt en zij zal hier scherp op zijn bij de beoordeling van de projecten. Tegelijkertijd heeft de commissie oog voor het feit dat er veel uitdagingen liggen en met name op het sociale domein zal het niet altijd eenvoudig zijn om regulier beleid en de plus daarop goed te onderscheiden. Dit ontslaat Het Hogeland echter niet van de verplichting om steeds die plus te zoeken en dit goed helder te maken in de projectaanvragen. In de ogen van de commissie heeft het programmabureau hier ook een rol in de advisering aan gemeenten en het bieden van ondersteuning bij het identificeren van de plus.

Tot slot vindt de commissie het belangrijk dat in het lokaal programma de juiste bedragen vermeld worden. Er is constateert dat er, door de wijze van formulering, verwarring kan ontstaan over de beschikbare middelen voor het programma van Het Hogeland. Het beeld kan ontstaan dat voor de periode na 2022 automatisch sprake is van hetzelfde bedrag als voor de eerste periode is toebedeeld. In een voetnoot wordt dit wel toegelicht, maar de commissie hecht eraan dat klip en klaar in het programma duidelijk wordt welke middelen daadwerkelijk beschikbaar zijn en welk deel nog onzeker is. Het verdient de voorkeur om dit in het huidige programma al aan te passen, omdat je daarmee voorkomt dat verkeerde verwachtingen worden gewekt.

Advies

De commissie oordeelt dat het lokaal programma van Het Hogeland, zoals dat op 5 oktober 2020 is ingediend, voldoet aan het Programmakader en adviseert het bestuur dit programma daarom goed te keuren. De commissie daarnaast is van mening dat de bovenstaande aandachtspunten kunnen bijdragen aan het vergroten van de impact van het programma van Het Hogeland. Daarom verwacht de commissie de bovenstaande punten herkenbaar terug te zien in de projectformats en de actualisatie van het programma.